

Czwartek, 25 marca 2010 r.

Roczne sprawozdanie EBC za rok 2008

P7_TA(2010)0090

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie raportu rocznego EBC za rok 2008 (2009/2090(INI))

(2011/C 4 E/07)

Parlament Europejski,

- uwzględniając raport roczny Europejskiego Banku Centralnego (EBC) za 2008 r.,
- uwzględniając art. 113 traktatu WE,
- uwzględniając art. 15 Protokołu ustanawiającego statut Europejskiego Systemu Banków Centralnych i Europejskiego Banku Centralnego, załączonego do Traktatu,
- uwzględniając traktat lizboński, zmieniający Traktat o Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską,
- uwzględniając rezolucję z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie odpowiedzialności demokratycznej na trzecim etapie unii gospodarczej i walutowej ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 7 października 2009 r. zatytułowany „Roczny przegląd sytuacji w strefie euro 2009 r.” (COM(2009)0527) oraz dokument roboczy służb Komisji dołączony do tego komunikatu (SEC(2009)1313/2),
- uwzględniając tymczasową prognozę gospodarczą Komisji z września 2009 r.,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 23 września 2009 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanawiającego Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego (COM(2009)0499),
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 23 września 2009 r. dotyczący decyzji Rady powierzającej Europejskiemu Bankowi Centralnemu szczególne zadania dotyczące funkcjonowania Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (COM(2009)0500),
- uwzględniając art. 48 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Gospodarczej i Monetarnej (A7-0010/2010),

⁽¹⁾ Dz.U. C 138 z 4.5.1998, s. 177.

Czwartek, 25 marca 2010 r.

- A. mając na uwadze, że kryzys finansowy i gospodarczy doprowadził do najpoważniejszego osłabienia gospodarki światowej od lat 30. XX w., a jego skutki jeszcze przez długie lata będą odczuwalne w strukturze gospodarczej i społecznej państw,
- B. mając na uwadze, że w 2008 r. realne PKB strefy euro wzrosło zaledwie o 0,7 % ze względu na kryzys finansowy i gospodarczy i oczekiwano, że PKB spadnie znacznie w 2009 r.,
- C. mając na uwadze, że w 2008 r. średnia roczna stopa inflacji wyniosła 3,3 %, a w szczytowym momencie – latem 2008 r. – wynosiła 4,0 %, co jest najwyższym wynikiem od momentu wprowadzenia euro, a także mając na uwadze, że następnie inflacja spadła do wartości ujemnych latem 2009 r.,
- D. mając na uwadze, że średni deficyt budżetowy w strefie euro zwiększył się z 0,6 % PKB w 2007 r. do 1,9 % w 2008 r., a w połowie października 2009 r. dwadzieścia państw członkowskich wykazywało nadmierny deficyt finansów publicznych,
- E. mając na uwadze, że średni wskaźnik długu publicznego w strefie euro wzrósł z 66,2 % PKB na koniec 2007 r. do 69,6 % PKB na koniec 2008 r., a wskaźnik ten ma nadal rosnąć w nadchodzących latach,
- F. mając na uwadze, że w 2008 r. kurs wymiany euro wobec dolara amerykańskiego ulegał znacznym fluktuacjom, osiągając maksimum w lipcu (1,60 USD), a następnie spadając do 1,25 USD w październiku, po czym wzrósł do 1,50 USD w październiku 2009 r.,
- G. mając na uwadze, że w pierwszej połowie 2008 r. EBC utrzymywał stopy procentowe na niezmiennym poziomie, potem podwyższył je w lipcu 2008 r. o 25 punktów bazowych do 4,25 %, a następnie stopniowo je obniżał w czwartym kwartale 2008 r. do 2,5 %, by w końcu obniżyć je do 1 % w 2009 r.,
- H. mając na uwadze, że w odpowiedzi na kryzys finansowy EBC znacznie zwiększył środki zwiększające płynność dla banków w strefie euro oraz podjął szereg niestandardowych działań celem poprawy słabego funkcjonowania rynków finansowych; mając na uwadze, że podobne instrumenty zwiększające płynność udostępniono jedynie niektórym państwom członkowskim spoza strefy euro,

Wstęp

1. wita Słowację w strefie euro i odnotowuje udane przyjęcie przez ten kraj wspólnej waluty;
2. zauważa, że członkostwo w Unii Europejskiej jest warunkiem przyjęcia euro;
3. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że traktat lizboński nadaje EBC status instytucji UE; uważa, że zwiększa to odpowiedzialność Parlamentu – głównej instytucji, za pośrednictwem której EBC odpowiada przed obywatelami europejskimi;

Reakcja EBC na kryzys finansowy

4. zauważa, że w 2008 r. z powodu dramatycznego kryzysu gospodarczego i finansowego oraz jego dalekosiężnych skutków EBC musiał podjąć jedno z najtrudniejszych decyzji w trakcie swego istnienia;
5. zwraca uwagę, że prognozy gospodarcze EBC, podobnie jak prognozy MFW i innych instytucji międzynarodowych, nie przewidywały tak ogromnej dekonjunkury w 2008 r.;

Czwartek, 25 marca 2010 r.

6. zwraca uwagę, że EBC stale reagował na kryzys finansowy, pomagając państwom członkowskim w utrzymywaniu i zwiększaniu płynności instytucji kredytowych; zaleca, aby EBC rozszerzył zakres stosowania instrumentów zwiększających płynność finansową na obszar nienależący do strefy euro, udzielając tym samym pomocy państwom członkowskim najbardziej dotkniętym kryzysem finansowym;
7. wyraża rozczarowanie tym, że niektóre banki komercyjne nie dały odczuć klientom cięć stóp procentowych, szczególnie w czasie, gdy stopy procentowe EBC osiągnęły najniższy poziom;
8. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że EBC, wykraczając poza swoje tradycyjne podejście w zakresie polityki pieniężnej, podjął szereg środków nadzwyczajnych, polegających na przykład na dostosowaniu płynności do rzeczywistego zapotrzebowania na środki finansowe lub na udostępnianiu środków finansowych na dłuższe okresy;
9. zwraca uwagę, że EBC zmniejszył stopy procentowe w sposób mniej radykalny niż inne banki centralne, w tym Rezerwa Federalna USA i Bank Anglii, oraz mniej radykalny niż oczekiwało wówczas wielu obserwatorów gospodarki;
10. wyraża rozczarowanie, że przekazane przez EBC dodatkowe środki zwiększające płynność w niewystarczającym stopniu złagodziły zapaść kredytową, wobec której stanął przemysł, w szczególności małe i średnie przedsiębiorstwa, a zamiast tego zostały wykorzystane przez niektóre banki na zwiększenie marż i pokrycie strat;
11. żąda, że państwa członkowskie nie skorzystały z rady EBC, aby wobec programów wspierania banków zastosować warunki określone wspólnie na szczeblu europejskim, dotyczące wypłat dywidend i premii, wspierania działalności gospodarczej, zwłaszcza MŚP, oraz transakcji dokonywanych w rajach podatkowych;
12. zgadza się z EBC, że coraz większa złożoność instrumentów finansowych, a także pewien brak przejrzystości instytucji finansowych, błędy organów regulacyjnych odpowiedzialnych za nadzór oraz luki w przepisach regulujących funkcjonowanie rynku finansowego przyczyniły się do większego ryzyka systemowego; dodaje, że przyczyniło się to do coraz większego braku zaufania publicznego do instytucji finansowych;
13. zwraca się do EBC o przedstawienie opinii na temat utworzenia w strefie euro izby rozliczeniowej dla instrumentów takich jak swapy ryzyka kredytowego;
14. zwraca uwagę EBC na ryzyko ponownego powstania baniek spekulacyjnych, zwłaszcza na rynku towarowym; wzywa EBC do bezzwłocznego ostrzeżenia rządów;
15. podziela pogląd EBC dotyczący konieczności wyciągnięcia wniosków z kryzysu, a w szczególności zgadza się z tym, że aby uniknąć powtórzenia się podobnego kryzysu w przyszłości, należy poprawić zarządzanie ryzykiem i płynnością w systemie finansowym oraz przejrzystość instytucji i rynków finansowych; przypomina, że aby w przyszłości uniknąć kryzysów finansowych, należy rozwiązać problem globalnego braku równowagi związanego z wahaniami kursów walut między euro a walutami krajów trzecich, takimi jak dolar amerykański i chiński juan;
16. z zadowoleniem przyjmuje kroki podjęte przez EBC w celu zaproponowania szczegółowej „strategii wyjścia” z prowadzonej przezeń strategii łagodzenia polityki pieniężnej, której realizacja nastąpiłaby w razie potrzeby; podkreśla, że w tym zakresie konieczna jest terminowość oraz koordynacja polityki między państwami członkowskimi; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje fakt, że większość tych środków przestanie obowiązywać automatycznie, jeżeli nastąpi trwała poprawa sytuacji gospodarczej;
17. zaleca ogromną rozwagę przy wszelkich posunięciach mających na celu podniesienie stóp procentowych, aby nie zagrozić przyszłemu wzrostowi gospodarczemu;

Czwartek, 25 marca 2010 r.

18. twierdzi, że państwa członkowskie powinny utrzymać stosowane obecnie bodźce fiskalne, aby chronić miejsca pracy, zachęcać do inwestycji i pobudzać wzrost, oraz że środki te należy uchylić, kiedy gospodarka zacznie wykazywać trwały wzrost, a państwa członkowskie powinny wówczas rozwiązać problem nadmiernego długu publicznego;

Stabilność gospodarcza i walutowa

19. podziela niepokój EBC dotyczący różnic między gospodarkami w strefie euro oraz skutków kryzysu w różnych krajach, szczególnie w tych, które miały już wcześniej problemy strukturalne, wysokie jednostkowe koszty pracy, deficyty w obrotach bieżących oraz długi;

20. wzywa wszystkie państwa członkowskie należące do strefy euro do zwrócenia uwagi na to, że aby mogła istnieć rzeczywista unia gospodarcza i walutowa, uczestnictwo w strefie euro nie może być uznawane za cel sam w sobie, i podkreśla potrzebę reform strukturalnych; dodaje, że nieprzeprowadzenie takich reform nadszarpnęłoby wiarygodność i solidność paktu stabilności i wzrostu;

Zarządzanie i podejmowanie decyzji

21. zauważa, że w okresie charakteryzującym się znacznymi wahaniami kursów walutowych euro umocniło swoją pozycję, zwłaszcza w stosunku do dolara amerykańskiego i chińskiego juana, wyrażając jednocześnie zaniepokojenie, że może to mieć niekorzystny wpływ na konkurencyjność strefy euro;

22. zaleca EBC poprawienie przejrzystości podejmowanych przezeń działań w celu zagwarantowania w jeszcze większym stopniu legalności i przewidywalności, zwłaszcza poprzez publikowanie protokołów posiedzeń Rady Prezesów EBC, co byłoby zgodne z praktyką Systemu Rezerwy Federalnej USA, Banku Anglii i Banku Japonii; jest zdania, że taka przejrzystość potrzebna jest również w odniesieniu do wewnętrznych modeli wyceny niepiętnych zabezpieczeń oraz do wartości konkretnych papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie;

23. potwierdza swoje poparcie dla kwartalnego dialogu walutowego między Parlamentem a EBC; dodaje, że dialog ten stanowi ważny mechanizm kontrolujący prace EBC i zwiększający jego odpowiedzialność publiczną i przejrzystość jego działań;

24. podkreśla niezależność EBC, do której przyczynia się procedura powoływania członków Zarządu; uważa, że można ją wzmocnić poprzez wprowadzenie nowego statusu prawnego, który zostanie przyznany EBC na mocy traktatu lizbońskiego, oraz istniejący statut EBC, tak aby kandydaci zaproponowani przez Radę podlegali wymogowi zatwierdzenia w głosowaniu przez Parlament Europejski;

25. zobowiązuje się powołać komisję selekcyjną składającą się z ekspertów zewnętrznych, która w 2010 r. umożliwiłaby wybranie kilku kandydatów na stanowisko członka Zarządu; zauważa, że wybrane osoby zostałyby następnie zaproszone na przesłuchanie przed Komisją Gospodarczą i Monetarną Parlamentu Europejskiego, co sformalizowałoby konsultacyjną rolę Parlamentu Europejskiego przy ocenie kandydatów; procedura zakończyłaby się przyjęciem przez Parlament Europejski na sesji plenarnej rezolucji, którą przekazano by Radzie, zanim ta wyda zalecenie skierowane do rządów państw członkowskich;

26. uważa, że kryzys pokazał, iż rynki są podatne na ryzyko systemowe; z zadowoleniem przyjmuje wnioski dotyczące ustanowienia Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ESRB), która będzie z wyprzedzeniem ostrzegać o przyszłych zagrożeniach i nieprawidłowościach na rynkach finansowych; zauważa, że Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego musi szybko i skutecznie reagować na pojawiające się zagrożenia systemowe; zwraca uwagę, że skuteczne funkcjonowanie ESRB wymaga istnienia jakościowej definicji ryzyka systemowego; w związku z tym wzywa EBC do stworzenia jasnych modeli i definicji oraz – mówiąc bardziej ogólnie – do udzielenia pełnego wsparcia działaniom na rzecz skutecznego funkcjonowania ESRB; pragnie dodać, że wszelkie nowe zadania EBC związane z europejską radą ds. ryzyka systemowego nie powinny w żaden sposób wpłynąć na niezależność EBC;

Czwartek, 25 marca 2010 r.

27. podkreśla rolę Eurogrupy dla ściślejszej koordynacji strategii polityki gospodarczej w strefie euro; w związku z tym z zadowoleniem odnosi się do przyznania Eurogrupie osobowości prawnej przez traktat lizboński; zaleca ponadto, aby EBC nadal w pełni uczestniczył w nieformalnych spotkaniach członków Eurogrupy;

Zewnętrzny wymiar euro

28. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że euro przyczyniło się do częstszego świadczenia transgranicznych usług finansowych w strefie euro, przyczyniając się tym samym do większej integracji rynku pieniężnego;

29. zwraca uwagę, że status euro jako waluty międzynarodowej stale rośnie – na koniec 2008 r. 26,5 % światowych rezerw walutowych denominowanych było w euro;

30. uważa, że rosnący status międzynarodowy euro będzie wiązał się z korzyściami, ale również odpowiedzialnością na arenie międzynarodowej; wierzy, że zachęci to państwa członkowskie pozostające poza strefą euro oraz kraje trzecie do dążenia do przystąpienia do strefy euro;

31. uważa, że Parlament powinien współpracować z EBC oraz z innymi instytucjami UE, aby w dalszym ciągu wzmacniać rolę strefy euro na światowym rynku walutowym i finansowym;

32. uważa, że przedstawiając swoją wizję przyszłego międzynarodowego systemu pieniężnego, Unia Europejska powinna czerpać inspirację z procesu, który umożliwił przyjęcie euro;

33. jest zdania, że EBC, krajowe banki centralne i Rada Prezesów muszą zdać sobie sprawę z odpowiedzialności społecznej wobec swoich pracowników i opinii publicznej oraz wziąć tę odpowiedzialność na siebie, a także w większym stopniu wziąć pod uwagę ustalenia dotyczące aspektów społecznych, poczynione przez Stały Komitet Związków Zawodowych Europejskich Banków Centralnych;

*

* *

34. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Eurogrupie oraz Europejskiemu Bankowi Centralnemu.
